МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.

Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 10 від 31.10.18)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. "Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми", 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. "Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції", 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. "Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку", 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018

Романова Л. В., Оверчук Н. М.
Особливості розробки маркетингової стратегії банку *247*
Алієва-Барановська В. М., Ярмоленко А. Є.
Удосконалення управління зовнішньоекономічною діяльностю України з урахуванням сучасних тенденцій розвитку *249*
Жила В. Г., Олех Я. В.
Удосконалення обліку, аналіз і аудит розрахунків підприємства з покупцями та замовниками *252*
Карбовьска Л. О., Железняк К. Л.
Стан та особливості ринку автосервісних послуг в зарубіжних країнах *255*
Коваль М. І., Дідовець О. О.
Шляхи удосконалення обліку розрахунків з оплати праці підприємства в Україні *257*
Коваль М. І., Котвіцька В. І.
Удосконалення обліку розрахунків підприємства за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування *258*
Новальская Н. И., Ген Сюйюань
Актуальные аспекты процесса формирования кадровой политики современного предприятия *260*
Новальська Н. І., Кузьменко Г. А.
Актуальні питання управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах сучасного бізнес-середовища *262*
Новальська Н. І., Михайлюк Т. В.
Напрями підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств *264*
Сладкевич В. П., Сорока В. І.
Використання корпоративного порталу для удосконалення процесу управління підприємством *266*
Фещенко О. Л., Дрок М. В.
Удосконалення системи управління якістю продукції будівельного підприємства як фактор забезпечення його конкурентоспроможності *269*
Фещенко О. Л., Панасейко Ж. С.
Шляхи удосконалення обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів на підприємствах України *272*
Сомов Д. О., Білоножко Ю. А.
Світовий та український досвід побудови оптимальної виробничої системи *274*
Сомов Д. О., Гутнікевич А. М.
Антикризове управління діяльністю підприємства *277*
Сомов Д. О., Домніцак О. А.
Логістичні процеси та управління ними *280*
Сомов Д. О., Симоненко С. М.
Удосконалення управління персоналом підприємства *282*
Сомов Д. О., Манж Т. М.
Управління персоналом в умовах кризи *286*

Д. О. СОМОВ
канд. екон. наук, доц., НН ІМЕФ МАУП

А. М. ГУТНІКЕВИЧ
магістрант, НН ІМЕФ МАУП

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Криза є необхідною умовою діалектичного процесу розвитку економічних систем. В ринкових умовах конкуренції вона демонструє неефективні порівняно з іншими конкурентами способи господарювання або при кризі розвитку – необхідність зміни якісного рівня функціонування господарської системи. Криза як явище притаманна як успішним та і збитковим підприємствам та є необхідною умовою підтримки розвитку. Тому, процес управління підприємством в умовах кризових явищ – необхідна умова ефективних змін.

Зрозуміло, що криза, яка приводить до неплатоспроможності, банкрутства та ліквідації організації має більше негативних наслідків для власників підприємств та впливів на фінансово-економічні показники діяльності, ніж криза розвитку. Тому більша увага науковців та практиків, які досліджують антикризове управління, сфокусована саме на кризах, які призводять до банкрутства. Кризи розвитку знаходяться у фокусі уваги більшою мірою стратегічного менеджменту.

Широке коло питань, пов'язаних із дослідженням економічної стійкості підприємств і управління нею в умовах фінансової кризи, знайшло відображення в роботах багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених економістів. Серед них: І. Ансофф, І. О. Бланк, Юджин Брігхем, В. О. Василенко, В. М. Геєць, А. Г. Грязнова, Г. П. Іванов, А. П. Ковальов, В. В. Ковальов, Г. М. Курошева, Е. М.Коротков, Л. О. Лігоненко, О. І. Пушкар, М. Робсон, Г. В. Савицька, В. П.Савчук, Л. С. Ситнік, О. О. Терещенко, Р. Холт, А. В. Чупіс, А. Д. Шеремет, Л. О. Українська та інші.

Проте динамічність процесів ринкового розвитку економіки потребує подальших досліджень щодо удосконалення науково-методичних засад виявлення і оцінки фінансової кризи, її запобігання та формування економічних механізмів і інструментів управління підприємством при загрозі банкрутства.

В останні роки чітко спостерігається тенденція збільшення економічної та політичної нестабільності на національному, регіональному та глобальному рівнях.

Більшість сучасних підприємств почали свою діяльність в умовах кризового стану економіки України. Тому окремі керівники та власники пов'язують кризові явища тільки із впливом кризоутворювальних чинників зовнішнього середовища, не дуже опікуючись виявом цих чинників всередині підприємства.

Зовнішні чинники відіграють важливу але не вирішальну роль для формування кризових явищ суб'єктів господарювання. Сама філософія керівників, які вважають причинами проблем лише проявом впливу негативних зовнішніх чинників, є хибною та основною внутрішньої причиною кризи. Бо така філософія відображає певний фаталізм та реактивно-пасивно позицію щодо необхідності діяти.

В своїх дослідженнях Еш С.М., приходить до висновків, з якими ми погоджуємося, про те, що причинами кризових явищ э як зовнішні так і внутрішні чинники,

та сама криза може носити як негативний так і позитивний характер для організації [1].

Теорія та практика менеджменту останніми роками виокремили особливу сферу менеджменту – антикризове управління, що має специфічний об'єкт впливу – кризові явища досить широкого спектра, різних механізмів формування та рівнів прояву.

Практика антикризового управління виробила дієвий інструментарій аналізу, прогнозування та подолання кризових явищ різного типу, необхідний та достатній для передбачення, запобігання формуванню криз і їх подолання та виведення підприємств із кризи, а також для викорінення наслідків кризи.

До моменту виникнення кризи економічна система досягає вершини можливого розвитку. Сповільнення розвитку або регрес у господарській діяльності організацій має місце, коли відбувається "моральне старіння" концептуальних засад ведення бізнесу — матеріально-технічних, ринкових, соціальних. Вони вже не відповідають сучасним умовах ефективної конкуренції на ринку.

Розв'язання накопичених суперечностей можливе лише на підґрунті кардинального перегляду усіх фундаментальних засад ведення бізнесу: місії, бачення, філософії, ідеології організації та її стратегії.

Антикризове управління – це розробка та реалізація заходів, спрямованих на швидке відновлення платоспроможності і відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, яка забезпечує його вихід з кризового фінансового стану [2, с. 271].

Суть антикризового управління — прискорена і діюча реакція на істотні зміни зовнішнього середовища на основі заздалегідь ретельно розробленої альтернативи варіантів управлінських рішень, що передбачають різні дії в залежності від ситуації [3].

Метою та головним завданням антикризового управління є передбачення, своєчасне розпізнавання та успішне вирішення всіх проблем, пов'язаних з об'єктивним циклічним розвитком економіки та суб'єктивними факторами на макро- та мікрорівнях.

Основні процеси антикризового управління полягають у передкризовому управління, управлінні в умовах кризи, управлінні процесами виходу з кризи та у своєчасному управлінському впливі.

Антикризове управління на підприємстві можливе та необхідне зряду причин: кризові явища можна передбачати, прискорювати та пом'якшувати; до кризових явищ можна та необхідно готуватися; управління в умовах кризи потребує особливих підходів, спеціальних знань, досвіду та мистецтва; кризові процеси можуть бути до певної міри керованими; управління кризовими процесами здатне прискорювати їх та мінімізувати наслідки .

Можна виділити сім груп суб'єктів антикризового процесу: 1) власник підприємства; 2) фінансовий директор підприємства; 3) функціональний антикризовий менеджер — співробітник підприємства; 4) функціональний антикризовий менеджер – співробітник консалтингової фірми, яка залучається на підприємство; 5) державні та відомч і органи; 6) арбітражний керуючий; 7) представники кредиторів або фахівці з кризового управління, що залучені ними, для яких здійснення фінансового оздоровлення підприємства – вимушений захід, спрямований на повернення боргів.

Мета антикризового управління полягає не тільки в ліквідації зовнішніх ознак та недопущенні подальшого поглиблення кризи, але й у відновленні здатності підприємства як мікроекономічної системи до самоорганізації.

При антикризовому управлінні великого значення набуває функція діагностики кризового стану підприємства, яка складається з таких етапів: моніторингу, експрес-діагностики та фундаментальної діагностики.

Моніторинг здійснюється з метою раннього виявлення ознак кризового стану, постійного збору інформації з допомогою "слабких сигналів", нагромадження даних, необхідних для експрес-діагностики. Метою експрес-діагностики є наочна та проста оцінка фінансового благополуччя й динаміки розвитку підприємства. Її доповнює і конкретизує фундаментальна діагностика, яка уточнює рівень кризи, виявляє її причини.

Функції антикризового управління також можна розглядати як види діяльності, які відображають предмет управління (в даному випадку — проблеми та уявні й реальні фактори кризи) й визначають його результат. Вони відповідають на запитання: що необхідно зробити для того, щоб успішно керувати в передкризовій ситуації, в умовах кризи та в процесі виходу з кризи.

Кризові явища є необхідною умовою розвитку та конкуренції. Нехтування ними призводить до виникнення та поглиблення неефективної діяльності організацій. Ефективне ж використання кризових явищ дозволяє навіть сформувати конкурентні переваги [4]. Для того, щоб уникнути негативних наслідків кризових явищ оптимальним чином, необхідне системне антикризове управління на всіх рівнях: стратегічному, тактичному та операційному. Будь-яка криза приносить поштовх і можливості до більш ефективного розвитку. І система управління підприємством повинна це розуміти та науково-обґрунтовано підходити до антикризового управління підприємством.

Джерела

1. Еш. С. М. Генезис і сучасна парадигма понять "Криза" та "Антикризове управління" [Електронний ресурс] / С. М. Еш. // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. – 2013. – № 1. – С. 96–101. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2013_1_18.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. / И. А. Бланк. – К.: Эльга; Ника-Центр, 2004. – 656 с.
3. Бойко Д. І. Антикризове управління діяльністю торгівельного підприємства [Електронний ресурс] / Д. І. Бойко, М. М. Лузанова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – Вип. 42. – С. 361–364. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2013_42_57.
4. Коваленко О. В. Деякі аспекти сучасного антикризового управління промисловими підприємствами / О. В. Коваленко // Экономика и управление. – 2013. – № 4. – С. 41–46.